

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj:

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI
SUDA BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2003. GODINU**

Sarajevo, lipnja 2004. godine

KAZALO

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE	5
2.1.	Sustav internih kontrola	5
2.1.1.	Pravila i procedure trošenja	5
2.1.2.	Informacijski sustav	5
2.2.	Proračun i izvršenje proračuna	6
2.3.	Računovodstvo	8
2.3.1.	Financijska izvješća	8
2.3.2.	Tekući izdaci	9
2.4.	Popis sredstava i izvora sredstava	9
3.	OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE IZ 2002.GODINE	10
4.	KORESPONDENCIJA	10

1. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvješća (uključujući i odluke rukovodstva) i finansijskog poslovanja **Suda Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Sud) za finansijsku 2003. godinu.

Revizija je izvršena u dva perioda: od 02.10. do 05.10.2003. godine prethodna revizija i od 10.05. do 17.05.2004. godine završna revizija.

U nadležnosti je Ureda za reviziju, shodno općeprihvaćenim revizijskim standardima (standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI, objavljenim u 'Službenom glasniku BiH', br. 05/01) izvršiti reviziju finansijskih izvješća s ciljem procjenjivanja jesu li isti predstavljeni na fer i istinit način.

- 1.2. Rukovodstvo Suda odgovorno je za učinkovito poslovanje koje treba biti u suglasnosti sa zakonskom regulativom, uključujući i podnošenje pouzdanih izvješća o poslovanju u godišnjem finansijskom izvješću.
- 1.3. Odgovornost Ureda za reviziju se svodi na izražavanje mišljenja o tim izvješćima na temelju provedene revizije. Shodno članku 13. stavak 4. Zakonu o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH ('Službeni glasnik BiH', br.17/99) naša je obveza izvijestiti:

jesu li računi sastavljeni sukladno važećoj zakonskoj regulativi;

predstavljaju li godišnja izvješća točan i istinit prikaz poslovanja tijekom godine i stanja na kraju godine;

o ekonomičnosti, učinkovitosti i uspješnosti kojom su organizacije koristile javna sredstva u obavljanju svojih funkcija.

- 1.4. Revizija je bila planirana i izvedena s ciljem postizanja razumnih temelja za procjenu prikazuju li finansijska izvješća stanja fer i istinito. Stoga je revizija ispitivala uzorke značajnih transakcija i odluka uprave Suda. Revizijom je obuhvaćena primjena zakonskih i drugih propisa, organizacija, te finansijsko-računovodstveno poslovanje Suda. Smatramo da revizija koju smo obavili pruža razuman temelj za izražavanje našeg mišljenja.

Ured za reviziju za finansijska izvješća Suda za 2003. godinu izražava negativno mišljenje, zbog niže navedenih stavova:

- Sustav internih kontrola kojima se osigurava učinkovitost i ekonomičnost finansijskog poslovanja Suda nije u 2003. godini bio na zadovoljavajućoj razini (točka 2.1.).
- Pravila i kriteriji kojima se reguliraju pojedini troškovi nisu doneseni i usvojeni kao pisane procedure, kojima se postiže ekonomičnost i učinkovitost u trošenju javnog novca (točka 2.1.1.).
- Vrijednost kapitalnih sredstava iskazana u finansijskom izvješću 'Bilanca stanja' podcijenjena je za neproknjižene nabavke i donacije stalnih sredstava u 2003. godini u iznosu od 589.923 KM (točka 2.3.1.).
- Obračun amortizacije za popisana stalna sredstva u 2003. godini nije utvrđen i knjižen u poslovnim knjigama Suda, tako da sadašnja vrijednost stalnih sredstava nije prikazana istinito i točno u godišnjem finansijskom izvješću (točka 2.3.1.).
- Ostvareni rashodi nisu, u pojedinim slučajevima, izražavali učinkovitost i ekonomičnost poslovanja. Rashodi prikazani na stavci 'Troškovi za pravne usluge' ostvareni su iznad iznosa koji je odobren rebalansom proračuna (točka 2.3.2.).
- Preporuke za otklanjanje određenih nedostataka uočene tijekom revizije za 2002. godinu nisu u potpunosti bile izvršene (poglavlje 3).

2. NALAZI I PREPORUKE

2.1. Sustav internih kontrola

Revizijom poslovanja Suda ustanovili smo određene nedostatke u sustavu internih kontrola u dijelu koji se odnosi na: donošenje potrebnih internih pravila kojima se regulira trošenje javnog novca, nedostajuće pisane procedure koje se odnose na funkcioniranje IT sustava, primjenu propisa koji definiraju područje nabavki i primjenu računovodstvenih standarda i načela.

S obzirom da smo i u prošlogodišnjem izvješću o reviziji poslovanja Suda skrenuli pažnju na razumijevanje sustava internih kontrola rukovodstva kao skupa postupaka i mjera koje osiguravaju točnost i pravilnost evidentiranja finansijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima i propisima, ponovo ističemo da navedeni nedostaci imaju značajnog utjecaja na finansijsko poslovanje i godišnje finansijsko izvješće Suda.

2.1.1. Pravila i procedure trošenja

Revizijom je utvrđeno da Sud i dalje nema usvojena pravila i procedure kojima se reguliraju pojedine kategorije troškova, kao što su troškovi korištenja službenog vozila, troškovi reprezentacije, prevodilačke usluge, uporaba fiksnih i mobilnih telefona. Pravila i procedure potrošnje definiraju kriterije i postupke kojima se stječu prava na ostvarivanje, evidentiranje i kontrolu nastalih troškova od strane odgovornih lica.

Revizija preporuča da Sud ubrza donošenje internih pravila potrošnje kojima se reguliraju kriteriji i procedure trošenja javnog novca, čime se postiže ekonomičnost i učinkovitost poslovanja.

2.1.2. Informacijski sustav

Revizija je utvrdila da Sud nema organiziran informacijski sustav i da ne postoji organizacijska kontrola po ovom pitanju. Nije kreirana strategija informatičkog razvoja, kao ni procedure za korištenje kompjutera, zaštitu podataka i pravljenje rezervnih kopija, što je bilo preporučeno od strane Ureda za reviziju u prošlogodišnjem izvješću.

S obzirom da je funkcioniranje Sud-a u velikoj mjeri ovisno od elektronskih podataka, Ured za reviziju preporuča Sud-u da izvrši analizu potreba sukladno svim specifičnostima institucije, te da kreira razvojnu IT strategiju koja bi trebala biti u suglasnosti sa razvojnom strategijom ICT-a (Independent Judicial Commission). Ova strategija uključuje povezivanje Suda sa ostalim sudskim tijelima u Bosni i Hercegovini.

U uredima se koriste računala koja nemaju licencirane softvere, tako da se rukovodstvu Suda sugerira da u slučaju novih nabavki softvera vodi računa o licencama. Revizijom je utvrđeno da nemaju podešenu licenciranu antivirusnu zaštitu, što negativno utječe na sigurnost informacijskog sustava. Također je utvrđeno da nije osigurano organizirano pravljenje rezervnih kopija, što može utjecati na trajni gubitak bitnih podataka u elektronskoj formi.

Ured za reviziju preporuča rukovodstvu poduzimanje aktivnosti koje se tiču sigurnosti informacijskog sustava. Također potrebno je uspostaviti sustav pravljenja rezervnih kopija, kako bi se izbjegao rizik od gubitka bitnih podataka za funkcioniranje Suda, što je ujedno i preduvjet uspostavljanja učinkovitog sustava upravljanja elektronskim podacima.

Implementacijom projekta ISFU sustava nije planirano da Sud bude povezan on-line sa Ministarstvom financija i trezora, kompletna dokumentacija se nosi u Ministarstvo na knjiženje. S obzirom da ne postoji sustavna zaštita, postoji rizik unosa pogrešnih naloga i faktura.

Ured za reviziju preporuča Sudu pojačavanje internih kontrola koje se tiču unosa podataka, kao i financijsko izvješćivanje, kako bi se smanjio rizik unošenja u sustav pogrešnih ili nepostojećih faktura. Sud je dužan da u koordinaciji sa Ministarstvom financija i trezora propiše procedure kojima će regulirati ovo područje.

2.2. Proračun i izvršenje proračuna

Odobreni proračun Suda za 2003. godinu iznosio je 7.920.000 KM, od toga za tekuće izdatke 2.920.000 KM, a za kapitalne izdatke 5.000.000,00 KM. Po usvojenom rebalansu proračuna izvršeno je smanjenje sredstava za 4.930.654 KM, tako što su smanjena sredstva za kapitalne izdatke za iznos od 4.700.000 KM i tekuće izdatke za iznos od 430.654 KM, a odobrena su sredstva za posebne namjene 'Međunarodna suradnja' u iznosu od 200.000 KM. Odobreni rebalans iznosio je 2.989.364 KM. Sud nije bio upoznat sa planiranjem sredstava na stavci 'Kapitalni izdaci', koje je izvršilo Ministarstvo financija i trezora.

Sud je nakon rebalansa proračuna vršio promjene strukture rashoda u dijelu tekućih izdataka, tako što je smanjio rashode na proračunskim pozicijama 'Naknade troškova uposlenih u iznosu od 59.000 KM i 'Putni troškovi' u iznosu od 10.000,00 KM' uz istovremeno povećanje na pozicijama 'Plaće uposlenih' i 'Ugovorene usluge' za iste iznose. Revizija je utvrdila da ovo povećanje na proračunskoj poziciji 'Ugovorene usluge' za 10.000 KM, odnosno sa 136.415 KM na 146.415 KM, nije bilo dovoljno pa je Sud troškove odvjetničkih usluga knjižio na proračunsku poziciju 'Putni troškovi', na kojoj su ostvarene uštede. Da su troškovi odvjetničkih usluga knjiženi na odgovarajuće konto 'Ugovorenih usluga' ta proračunska pozicija bi bila prekoračena (probijena) za iznos 11.623,67 KM.

Ostvareni ukupni rashodi Suda za 2003. godinu iznosili su 2.427.418 KM ili 81,20% odobrenog rebalansa odnosno 30,64% odobrenog proračuna.

Planiranje i izvršenje proračuna prikazano je detaljno u narednoj tabeli.

TABELARNI PREGLED IZVRŠENJA PRORAČUNA

R. Br.	Vrsta rashoda	Odobreno proračunom za 2003. god.	Odobreno po rebalansu za 2003. god.	Rest. po odluci VM	Tekuća rezerva	Ukupno proračun za 2003.godinu	Izvršenje proračuna za 2003.godinu	Odstupanje 6-7)	Indeks (7/6)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Tekući izdaci	2.920.000	2.489.346	59.000	0	2.489.346	2.127.074	362.299	85,45
1.	Plaće uposlenih	1.663.883	1.551.997	-59.000	0	1.610.997	1.609.857	1.140	99,93
2.	Naknade troškova uposlenih	465.768	290.000	-10.000	0	231.000	169.727	61.273	73,47
3.	Putni troškovi	107.655	57.655	0	0	47.655	21.353	26.302	44,81
4.	Izdaci za energiju	87.191	87.191	0	0	87.191	29.594	57.597	33,94
5.	Izdaci za komunalne usluge	193.817	130.817	0	0	130.817	56.246	74.571	43,00
6.	Nabavka materijala	108.819	108.819	0	0	108.819	73.436	35.383	67,48
7.	Izdaci za usl. prevoza i goriva	42.355	42.355	0	0	42.355	3.900	38.455	9,21
8.	Unajmljivanje imovine i oprem.	60.200	30.200	0	0	30.200	396	29.804	1,31
9.	Izdaci za tekuće održavanje	41.934	41.934	0	0	41.934	13.219	28.715	31,52
10.	Izdaci za osiguranje	11.963	11.963	0	0	11.963	2.934	9.029	24,53
11.	Ugovorene usluge	136.415	136.415	10.000	0	146.415	146.409	6	100,00
II	Tekući grantovi	0	0	0	0	0	0	0	0
III	Kapitalni izdaci	5.000.000	-4.800.000	0	0	300.000	300.343	343	100,11
1.	Nabavka građevina	5.000.000	200.000	0	0	200.000	190.714	9.286	0,00
2.	Nabavka opreme	0	100.000	0	0	100.000	109.629	-9.629	109,63
3.	Nabavka ostalih stalnih sred.	0	0	0	0	0	0	0	0
IV	Programi posebne namjene	0	200.000	0	0	200.000	0	0	0,00
	Izrada studija po sektorima	0	200.000	0	0	200.000	0	0	0,00
	Promotivni materijal	0	0	0	0	0	0	0	0
	Učešće na skupovima	0	0	0	0	0	0	0	0
V	SVE UKUPNO (I - IV)	7.920.000	2.989.346	0	0	2.989.346	2.427.417	0	81,20
	Broj uposlenih	42	42					43	

Iako Sud nije prekoračio odobreni proračun u ukupnom iznosu, analizom planiranih i ostvarenih rashoda, ustanovili smo da proračun nije urađen kvalitetno, na temelju svih raspoloživih i relevantnih parametara. Zapažena je nedovoljna suradnja Odjeljenja za financije i računovodstvo i drugih odjeljenja/sudaca koji stvaraju i odobravaju troškove, što je uz neažurno računovodstvo imalo za posljedicu probijanje određene proračunske pozicije.

Ured za reviziju smatra da Sud procesu planiranja proračuna ubuduće treba da posveti više pažnje vodeći računa o potrebama Suda prema broju uposlenih, zadacima i ciljevima koje treba da ostvari. Ovo je posebno značajno nakon početka funkcioniranja Suda u punom kapacitetu.

2.3. Računovodstvo

Izvršili smo ispitivanje godišnjih finansijskih izvješća Suda za 2003. godinu, sa posebnim težištem na tekuće izdatke, kapitalne izdatke, popis, te pribavili dovoljno dokaza za njihovu ocjenu.

2.3.1. Bilanca stanja

Revizija je utvrdila da finansijska izvješća Suda ne odražavaju istinit i fer pregled u sljedećim pozicijama:

- U 'Bilanci stanja', su pogrešno iskazana stalna sredstva, jer je prikazan samo iznos od 52.649 KM koji se odnosi na saldo iz prošle godine. Umjesto toga trebalo je iskazati stvarno stanje stalnih sredstava u iznosu od 589.923 KM i to:
  - početno stanje u iznosu od 52.649 KM,
  - nabavke stalnih sredstava u 2003 u iznosu od 109.629 KM,
  - rekonstrukcija građevinskih objekata 190.714 KM i
  - donacije Vlade Španjolske u iznosu od 236.931 KM (po procijenjenoj vrijednosti).

Također, podaci evidentirani na izvorima stalnih sredstava ne prikazuju istinita i fer stanja na kraju godine i trebaju se korigirati i uskladiti sa stalnim sredstvima. Propuštenim knjiženjima sredstva i izvori sredstava su podcijenjena.

- Na stavci ispravka vrijednosti stalnih sredstava nije proknjižena amortizacija za 2003. godinu, tako da sadašnja vrijednost stalnih sredstava nije utvrđena istinito i točno.
- U Iskazu o kapitalnim izdacima i financiranju pogrešno su prikazani podaci na stavci rekonstrukcije i investicijskog održavanja u iznosu od 190.714 KM. Na ovu stavku je trebalo evidentirati iznos od 122.981 KM koji se odnosi na rekonstrukciju, a preostalu razliku u iznosu od 67.733 KM evidentirati na opremu. Ovo je značajno iz razloga što se oprema mora popisivati pojedinačno radi pravilnog i točnog popisa na kraju godine.

Ured za reviziju preporuča Sudu da bez odlaganje provede potrebne ispravke knjiženja u poslovnim knjigama. Ove ispravke su potrebne kako bi početna stanja za 2004. godinu u poslovnim knjigama (glavna knjiga Suda) bila istinita i točna. Također je potrebno da sva donirana sredstva uredno evidentira sukladno računovodstvenim standardima.

Sud je dužan voditi računovodstvo i sačinjavati finansijska izvješća kako to nalažu računovodstveni standardi i načela.

2.3.2. Tekući izdaci

Tekući izdaci ostvareni su u iznosu od 457.276 KM što je 90% od ukupnih troškova. Želimo skrenuti pažnju na određene nepravilnosti koje smo uočili tijekom revizije, a imaju utjecaja na ekonomičnost i učinkovitost trošenja javnog novca. i to :

- Naknade za prijevoz sa posla i na posao, za uposlene koji stanuju izvan Sarajeva i koriste usluge drugih prijevoznika, su isplaćivane bez rješenja o visini troška i/ili potvrde o cijenama karata.
- Troškovi odvojeničkih usluga su knjiženi na konta grupe 'Putni troškovi' što nije sukladno propisanom kontnom planu. Navedene troškove je trebalo knjižiti na konta grupe 'Ugovorene usluge'.
- Također na kontu 'Izdaci računovodstvenih i revizijskih usluga' su knjiženi izdaci po ugovoru o djelu koji su sklopljeni za: tehničke i konzultantske usluge vezano za realizaciju projekta smještaja Suda i Tužilaštva u kompleksu objekta Ramiz Salčin, poslove vozača i portirske poslove.

Ured za reviziju preporuča da se preciziraju pravila potrošnje pojedinih sredstava, utvrde kriteriji nastanka i kontrole troškova i da se sva knjiženja provode sukladno računovodstvenim standardima i propisanim kontnim planom.

2.4. Popis sredstava i izvora sredstava

Provjerom izvršenog popisa sredstava i izvora sredstava za 2003. godinu, utvrđeno je da isti nije u cijelosti urađen sukladno ustaljenoj praksi i propisima koji reguliraju ovo područje. To se, prije svega, odnosi na sljedeće:

- Sud nije donio Naputak o načinu popisa sredstava i izvora za 2003. godinu;
- Povjerenstvo za popis nije izvršilo popis stanja obveza SUD-a na dan 31.12.2003. godine, iako je Odlukom o formiranju zajedničke komisije bilo naloženo da se izvrši i ovaj popis.
- Obračun amortizacije nije vršen sukladno računovodstvenim standardima. Amortizacija je obračunavana za cijelu godinu, a da se nije vodilo računa o datumu nabavke stalnog sredstva kako to nalažu pravila o obračunu i evidentiranju obračuna amortizacije.
- Nije utvrđen ukupan iznos obračunate amortizacije za popisana stalna sredstva (iznosi iskazani na popisnim listama nisu sabrani). S obzirom da obračun amortizacije nije proknjižen u poslovnim knjigama sadašnja vrijednost stalnih sredstava nije prikazana istinito i točno u financijskim izvješćima Suda.

Ured za reviziju preporuča Sudu da detaljno analiziranje popisa, ispravljanje uočenih nepravilnosti, usuglašavanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim i provođenje potrebnih knjiženja po popisu.

Sud je dužan provoditi popis sukladno propisima koji definiraju ovo područje, sa ciljem da u godišnjim financijskim izvješćima bude objavljen istinit i objektivan pregled sredstava, obveza i potraživanja.

3. OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2002. GODINU

Revizijom poslovanja Suda za 2003. godinu utvrđeno je kako Sud uglavnom nije realizirao preporuke iz Izvješća o reviziji poslovanja Suda za 2002. godinu.

Preporuke koje nisu realizirane:

- Pravila i kriteriji kojima se reguliraju pojedini troškovi nisu donesena;
- Sud nema organiziran informacijski sustav;
- Planiranje i izvršenje proračuna nije adekvatno potrebama Suda.

4. KORESPONDENCIJA

Sudu je dana 07.06.2004. godine uručen Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji za 2003. godinu, na razmatranje i dostavljanje eventualnih komentara i primjedbi na nalaze revizije. Sud je 15.06.2004. godine dostavio komentare i primjedbe na Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji za 2003. godinu. Reviziji nisu dostavljeni novi dokazi koje revizija nije imala na uvid prilikom sačinjavanja Izvješća i izražavanja mišljenja o izvršenoj reviziji.

vršitelj dužnosti generalnog revizora

Samir Mušović

zamjenik generalnog revizora

Dragan Kulina